

Katja Hänninen vas ym.

Lakialoite laiksi työsopimuslain 4 luvun 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa ehdotetaan muutettavaksi työsopimuslakia niin, että työntekijällä on oikeus tilapäiseen, enintään neljän päivän pituiseen hoitovapaaseen alle 12-vuotiaan lapsen sairastuessa äkillisesti.

Nykyisessä tilapäistä hoitovapaata koskevassa säännöksessä äkillisesti sairastuneen lapsen ikäraja on rajattu alle 10-vuotiaisiin lapsiin. Valtaosa työehtosopimuksista määrittelee, että kolme hoitopäivää on palkallisia. Jos lapsi on yli 10-vuotias, työsopimuslaki edellyttää, että lapsi pärjää yksin kotona sairaana. Moni vanhempi on tästä kuitenkin eri mieltä.

PERUSTELUT

Nykytila

Työntekijällä on oikeus saada enintään neljä työpäivää vapaata lapsen hoitoa tai lapsen hoidon järjestämistä varten. Tätä kutsutaan tilapäiseksi hoitovapaaksi. Edellytyksinä on, että lapsi on sairastunut äkillisesti ja lapsi on alle 10-vuotias. Osassa työehtosopimuksia on sovittu, että vanhemmalla on oikeus jäädä hoitamaan yli 10-vuotiasta vammaista lastaan.

Oikeus jäädä tilapäiselle hoitovapaalle on lapsen kanssa asuvalla vanhemmalla sekä lapsen vanhemmalla, joka ei asu tämän kanssa samassa taloudessa (ns. etävanhempi). Tilapäiseen hoitovapaaseen oikeutetut vanhemmat eivät saa yhtäaikaisesti jäädä hoitamaan sairastunutta lasta. Tämä koskee myös tilanteita, joissa toinen vanhemmista on ollut yövuorossa ja toisella vanhemmista on aamuvuoro.

Tilapäinen hoitovapaa on yleensä mahdollista vain silloin, kun lapsen molemmat vanhemmat ovat kodin ulkopuolella töissä. Jos toinen vanhemmista on esimerkiksi opintovapaalla, töissä käyväällä vanhemmalla ei yleensä ole oikeutta tilapäiseen hoitovapaaseen. Tilapäistä hoitovapaata voi siis pitää vain yksi vanhempi kerrallaan, mutta vanhemmat voivat vuorotella.

Oikeus tilapäiseen hoitovapaaseen koskee yleensä vain tilanteita, joissa lapsi on sairastunut äkillisesti. Lapsen etukäteen sovittu leikkaus tai tarkastus ei yleensä oikeuta tilapäiseen hoitovapaaseen. Tällöin työstä poissaolosta täytyy sopia työnantajan kanssa erikseen.

Lakialoite LA 94/2017 vp

Työntekijän on ilmoitettava tilapäisestä hoitovapaasta ja sen arvioidusta kestoista työnantajalle niin pian kuin mahdollista. Työntekijän on pyydettyäessä osoitettava poissaolon syy yleensä lääkärintodistuksella tai terveydenhoitajan todistuksella.

Jos työsuhteeseen ei sovelleta työehtosopimusta, työnantaja ei ole velvollinen maksamaan palkkaa tilapäisen hoitovapaan ajalta. Työehtosopimuksissa on kuitenkin määräyksiä tilapäisen hoitovapaan palkallisuudesta. Yleensä työehtosopimuksissa tilapäinen hoitovapaa on sovittu palkalliseksi enintään kolmelta työ- tai kalenteripäivältä lapsen sairastumisesta lukien.

Työehtosopimuksissa on erikseen määritelty edellytykset tilapäisen hoitovapaan palkallisuudelle. Palkkauksen edellytyksenä on tavallisesti, että molemmat vanhemmat ovat ansiotyössä tai toisella vanhemmista on todellinen este osallistua lapsen hoitoon.

Muutosehdotuksen perustelut

Monessa lapsiperheessä etenkin talvikausi on hankalaa, kun sekä lapset että välillä vanhemmatkin sairastavat. Työsopimuslain mukaan vain alle kymmenvuotiaan lapsen kanssa vanhempi voi jäädä kotiin. Tilanne hankaloituu huomattavasti, kun tämä ikäraja ylittyy. Moni vanhempi kokee, ettei 10-vuotias ole vielä tarpeeksi vanha sairastamaan yksin. Lakia kierretään muun muassa jäämällä itse sairauslomalle. Voimassa oleva lain ikäraja ei vastaa perheiden tarpeisiin. Sen vuoksi ikärajaa tulee nostaa kahdella vuodella nykyisestä 10 ikävuodesta 12 ikävuoteen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

työsopimuslain 4 luvun 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työsopimuslain (55/2001) 4 luvun 6 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 533/2006, seuraavasti:

Lakialoite LA 94/2017 vp

4 luku

Perhevapaat

6 §

Tilapäinen hoitovapaa

Työntekijän lapsen tai muun hänen taloudessaan vakituisesti asuvan lapsen, joka ei ole täyttänyt 12 vuotta, sairastuessa äkillisesti työntekijällä on oikeus saada lapsen hoidon järjestämiseksi tai tämän hoitamiseksi tilapäistä hoitovapaata enintään neljä työpäivää kerrallaan. Sama oikeus on myös lapsen vanhemmalla, joka ei asu tämän kanssa samassa taloudessa. Tilapäiseen hoitovapaaseen oikeudet saavat olla tilapäisellä hoitovapaalla saman kalenterijakson aikana, mutta eivät yhtäaikaaisesti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 20.11.2017

Katja Hänninen vas
Mika Niikko ps
Hanna Halmeenpää vihr
Li Andersson vas
Johanna Karimäki vihr
Matti Semi vas
Outi Alanko-Kahiluoto vihr
Krista Mikkonen vihr
Jari Myllykoski vas
Aino-Kaisa Pekonen vas
Emma Kari vihr
Merja Mäkisalo-Ropponen sd
Ilmari Nurminen sd
Kari Uotila vas
Markus Mustajärvi vas
Antti Rantakangas kesk
Esko Kiviranta kesk
Anna Kontula vas
Olli Immonen ps
Antti Kurvinen kesk
Satu Hassi vihr
Satu Taavitsainen sd